

Jan SCHWARZ, *Barokní šlechtic pod ochranou pěti hvězd. Adam František ze Schwarzenberku a Jan Nepomucký*, České Budějovice 2022, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, bakalářská práce, 122 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Výzkum myšlenkového světa raně novověkých šlechticů a s ním spojené barokní zbožnosti tvoří nedílnou součást domácího dějepisectví. Právě tímto směrem se vydal ve své bakalářské práci rovněž Jan Schwarz. Za hlavní cíl pojednání si vytknul objasnění míry vlivu kultu (svatého) Jana Nepomuckého na duchovní a osobní život Adama Františka ze Schwarzenberku a jeho manželky Eleonory Amálie, rozené z Lobkovic. K vypracování kvalifikační práce přistoupil s vynikající znalostí relevantní domácí i zahraniční odborné literatury. Vlastní pojednání vystavěl na výzkumu badatelsky doposud nevyužitých pramenů z pozůstalosti Adama Františka ze Schwarzenberku, které jsou uloženy ve Státním oblastním archivu Třeboň, oddělení Český Krumlov, a téměř dvou desítek dobových kázání o Janu Nepomuckém z dvacátých a třicátých let 18. století, rozesetých po českých archivech a knihovnách.

Pominu-li úvod a závěr, Jan Schwarz se nejprve zaměřil na vyličení dějin schwarzenberského rodu v 16.-18. století; důraz přirozeně kladl na osobnost Adama Františka ze Schwarzenberku. Jádrem práce ovšem tvoří následující tři obsáhlé kapitoly. V nich autor analyzoval rozličné projevy úcty Adama Františka ze Schwarzenberku a jeho manželky k výše uvedenému světcovi. Nejprve se snažil prozopograficky zmapovat jednotlivé hmotné památky nepomucenské úcty na schwarzenberských panstvích v Království českém z první poloviny 18. století. Mezi ně bylo možné zařadit četné sakrální stavby a oltáře zasvěcené uvedenému světcovi či hmotné vybavení těchto prostor rozličnými liturgickými předměty včetně nejrozličnějších soch a obrazů Jana Nepomuckého. Ty nevznikaly pouze z popudu knížecího páru, ale také z podnětu schwarzenberských poddaných. Stranou pozornosti autor neponechal ani hmotné vybavení prostor rezidencí knížete ze Schwarzenberku s nepomucenskou tematikou, zejména kaplí, okrajově se dotknul náboženských poutí Schwarzenberků k náhrobku zmiňovaného světce v pražském chrámu svatého Víta, slavnostních mší a procesí k poctě Jana Nepomuckého na schwarzenberských panstvích.

Dále se autor zevrubně věnoval osobnosti samotného Jana Nepomuckého. Vedle jeho stručného životopisu se zaměřil především na rekonstrukci mnohohrstevnatého metaforického obrazu světce v homiletice první třetiny 18. století. Následně upřel pozornost ke konkrétní slavnosti – několikadenním oslavám kanonizace Jana Nepomuckého v Praze v říjnu 1729. Ne

náhodou Adam František ze Schwarzenberku nechal vystavět před svým palácem na Hradčanském náměstí honosnou slavobránu. Prostřednictvím její alegorické výzdoby barokní šlechtic komunikoval nejen s účastníky performance a prezentoval vlastní zbožnost a víru v oslavovaného světce. Díky dochovanému nákresu slavobrány a dalším dobovým tiskům, které zevrubně popisovaly výzdobu efemerní stavby, autor zrekonstruoval její podobu a v kontextu celé slavnosti se pokusil interpretovat promyšlenou symboliku slavobrány. Právě v těchto pasážích mohl Jan Schwarz naplno rozvinout svou schopnost orientovat se v leckdy nepřehledné spleti symbolů, jež doprovázely kanonizaci Jana Nepomuckého a naznačovaly úzký vztah Adama Františka ze Schwarzenberku a přeneseně také Schwarzenberků ke světcům, dešifrovat je a následně interpretovat.

Až na několik drobných prohřešků v rozsáhlém a analyticky pojatém vědeckém aparátu Jan Schwarz napsal svou kvalifikační práci svěžím jazykem. Ten se vyznačuje přesnou větnou skladbou, jasnou výpovědí a shoduje se s pravopisnou normou současného českého jazyka. Je výsledkem samostatného badatelského úsilí, nemalé péle i vyzrálého intelektu. Zvolené téma dokázal autor uchopit po stránce heuristické a metodologické vcelku náročným způsobem. Osobně velmi oceňuji dobré kladení si otázek a především vynikající schopnost interpretovat informace získané v heuristické fázi svého výzkumu. Předložené pojednání nepochybně zcela vyhovuje nárokům kladeným na tento stupeň kvalifikační práce a v některých ohledech je překračuje. Proto bakalářskou práci Jana Schwarze jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

České Budějovice 18. 8. 2022

PhDr. Rostislav Smíšek, Ph.D.